

Pahal lapsel mitu nime

AIN KALLIS

klimatoloog

.....

Lugudes Rakveret tabanud katastroofi kohta kasutatakse sõnu tornaado, pööristorm, tromb. Lugejad on eesti keele kaitsmise eesmärgil soovitanud kasutada vaid keeristormi. See on muidugi õige, kuid peab arvestama, et keeristormide hulka kuuluvad ka hiiglaslikud, üle 1000-kilomeetrise läbimõõduga õhupöörised, mida Atlandil kutsutakse orkaanideks, Vaiksel ookeanil tai-fuunideks, India ookeanil troopilisteks tsükloniteks.

Tornaadod ja trombid

Kui suured keeristormid kestavad päevi, siis nende suguvõsa väiksemad, kuid sageli palju võimsamad esindajad sageli vaid minuteid. Seepärast ei jõuta neile nimegi panna ja kutsutakse lihtsalt tornaadodeks (USAs) või trombideks (Euroopas). Igal maal on kasutusel ka rahvapärased nimetused. Kui kuulete näiteks Türgis hüüet «*Kasirga!*», Jaapanis «*Tatsumaki!*», Hawaiiil «*Makani kaa wiliwili!*», siis olge valvel – läheb tuulispask kohalikul kujul. Itaallased karjuvad arusaadavamalt: «*Tromba!*»

Eestlased on pahale lapsele pannud palju nimesid: tuulispask, tuulispea, pööripea, vihelik, tuulehänd, vee peal esineb vesipüks jne. Kõiki neid võiks stiili mõttes kasutada. Astronoom (ja vene ajal sõjaväemeteoroloog olnud) Tõnu Viik soovitab kasutusele võtta ka sõnad tuulispüks ja vesipask. Miks ka mitte: keeristorm meenutab sageli rohkem pükse kui pead. Ka teine nimi on vahel väga kujukas.

Tugeva tornaado piiril

Teadusmaailmas on väiksema ulatusega keeristormi nimetusena üha rohkem kasutusel tornaado. Rakveret rappinud torm oli USA teadlase Fujita klassifikatsiooni alusel (F0 kuni F5) tugeva tornaado (F3) piiril. Hävitavaid F5 tornaadoid esineb USAd aastas tabava 800–1000 tornaado hulgas vaid kümme-kond.

Lõpuks hoiatus: tuulispüks (-pasa, -pea) lähenemisel varjuge keldrisse või tugevasse hoonesse, hoiduge eemale suurtest puudest, klammerduge põõsaste külge, ärge sõitke autoga ning lülitage välja elektriseadmed (äikeseoht!).